מתניתין מני רבנן היא אלא אי אמרת בעשיר

ועני מחלוקת אבל מעני לעני דברי הכל זכה

לו הא מני לא רבנו ולא ר' אליעזר אמר ליה

מתני' דאמר תחילה הכי נמי מסתברא דקתני

םיפא אם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה

תחילה לא אמר כלום תחילה בסיפא למה לי

פשיטא אע"ג דלא אמר תחילה תחילה קאמר

אלא לאו הא קמ"ל רישא דאמר תחילה

ואידך תנא סיפא לגלויי (6) רישא סיפא דאמר

תחילה רישא דלא אמר תחילה רב נחמן ורב

חסרא דאמרי תרוייהו יוהמגביה מציאה

לחבירו לא קנה חבירו מאי מעמא הוי תופם

לבעל חוב במקום שחב לאחרים ייוהתופם

לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא קנה

איתיביה רבא לרב נחמן שבמציאת פועל

לעצמו במה דברים אמורים בזמן שאמר לו

בעל הבית נכש עמי היום עדור עמי היום

אבל אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו

של בעל הבית הוא א"ל שאני פועל דידו

כיד בעל הבית הוא יוהאמר רב יפועל יכול

לחזור בו אפי' בחצי היום אמר ליה כל כמה

דלא הדר ביה כיד בעל הבית הוא כי הדר

ביה ישעמא אחרינא הוא דכתיב יכי לי בני

ישראל עבדים סעבדי הם ולא עבדים לעבדים

אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן יהמגביה

מציאה לחבירו קנה חבירו ואם תאמר

משנתינו הדאמר תנה לי ולא אמר זכה לי:

מתני' יראה את המציאה ונפל עליה ובא

אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה:

גבו אמר ריש לקיש משום אבא, "כהן

ברדלא יארבע אמות של אדם קונות לו בכל

מקום ס[מאי מעמא] תקינו רבנו דלא ₪ אתי

לאנצויי אמר אביי מותיב ר' חייא בר יוסף

פיאה אמר רבא מותיב ר' יעקב בר אידי נזיקין

אמר אביי מותיב ר' חייא בר יוסף פיאה

חינמל מקצת פיאה וורק על השאר אין לו בה

כלום נפל'לו עליה פרם מליתו עליה מעבירין

אותו הימנה וכן בעומר ישכחה ואי אמרת

ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום נקנו

ליה ארבע אמות דידיה הכא במאי עסקיגן

דלא אמר אקני וְאי תקון רבנן כי לא אָמר מֹאי

הוי פכיון דנפל גלי דעתיה דבנפילה ניחא

ליה דנקני בארבע אמות לא ניחא ליה דנקני

מסורת הש"ם

מסניסין רבנן היא. ואשמועינן רישא דהיכא דזכי ביה איהו אמרינן רב נחמן ורב חסרא בו'. מימה דבשלהי משילין (פיצה דף לפ. ושם: ד"ה הכא) אמר מילא מים ונתן לחבירו רב ששת אמר כרגלי הממלא ור"נ אמר כרגלי מי שנתמלאו לו ומסיק דבמגביה מליאה לחבירו פליגי דמר סבר קנה ומר סבר לא קנה ומשמע דלרב

נחמן קנה חבירו ולכך הוי כרגלי מי שנתמלאו לו ורש"י גרם התם מ"ם קני ומר סבר לא קני ול"ג חבירו וכולהו סברי דלא קני חבירו אלא רב נחמן סבר דמגביה נמי לא קני ולכך כשלקח חבירו ממנו קנאו סומן ההפקר שמתכוין לקנות אבל המגביה לא הגביה לקנותן ורב ששת סבר דהנה הממלא דכיון דלא קנה חבירו הוא קנה ולכך הוי כרגליו ור"ת פי" דהתם רב נחמן מודה דקנה חבירו דאינו חב לאחרים שיש הרבה מים בבור ועוד אומר ר"ת דשפיר גרסינן חבירו וסבר ר"נ לא קנה חבירו כי הכא וגם הממלא לא קנה ולכך כשנתנם לו קנאם והוי כרגליו ורב ששת סבר קני חבירו מטעם מגו דזכי לנפשיה וכיון דלא קנה חבירו אלא מטעם דוכי לנפשיה ואי הוה זכי לנפשיה הוי כרגליו השתא נמי דוכי לחבריה הוי כרגליו ולא עדיף מיניה לענין תחומין והוי כאילו זכי לנפשיה: תופם לבע"ח במקום שחב

לאחרים לא קני. מה שפרש"י משום דלא עשאו שליח אין נראה דבפ' הכותב (כתובות דף פד: ושם ד"ה את) משמע גבי עובדא דיימר בר חשו דתופס לבע"ח במקום שחב לאחרים לא קני אפילו עשאו שליח: איתיביה רבא לרב נחמן. אע"ג דלעיל (ד׳ ח.) דחי רבא

דיוקיה דרמי בר חמא משמע דסבר לא קנה חבירו שמא קבלה הכא מר"נ: יבול לחזור בו אפי׳ בחצי היום. וא"ת ומאי קמ"ל והלא בפרק

האומנין (לקמן דף עז.) לא פליגי רבי דוסא ורבנן אלא דר׳ דוסא סבר דיד פועל על התחתונה ורבנן סברי דידו על העליונה אבל לכולהו יכול לחזור בו וי"ל דקמ"ל דיכול לחזור בו וידו על העליונה כרבנן אפילו אם נתייקרו פועלים בחלי היום לאחר שחזר בו לא יפחתו לו מחלי שכרו ולכך מייתי מילתיה דרב דכיון דידו על העליונה א"כ אין ידו כיד בעל הבית וכן מוכיח בפרק האומנין (שם) דסובר כרבנן

בשכיר יום ולא בקבלנות: בי לי בני ישראל עברים. [א] נ״ל דמ"מ מותר אדם להשכיר עלמו דדוקא עבד עברי שאינו יכול לחזור בו ואינו יולא קודם זמנו אלא בשטר

שחרור עובר משום עבדי הם: א"ך יוחנן המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו. ואע"ג דאית ליה לרבי יוחנן בפרק הכותב (כמובות דף פד: ושם ד"ה ואמר) ובפ"ק דגיטין (דף יא: ושם ד"ה התופס) תופס לבע"ח לא קני היינו דוקא היכא דלא שייך מגו דוכי לנפשיה דאין הלוה חייב כלום לתופס אבל במציאה דאיכא מגו קנה: ראא אמר זכי די. וא"ת דבפ"ק דגיטין (שם) קאמר ר' יוחנן כל האומר תנו כאומר זכו וי"ל דשאני התם דדעת אחרת מקנה אותו:

רב

ארבע אמות קונות לו בכל מקום. ול״ת כאלו נערות (כתובות דף לא: ושם ד"ה אי) דאמר גבי גונב כים בשבת היה מגרר ויוצא פטור דאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד וקאמר אי דאפקיה לרה"ר איסור שבת איכא איסור גניבה ליכא ואמאי הא ארבע אמות קונות לו וי"ל דבגניבה לא תקינו רבנן דקני אלא במליאה דלא ליתי לאנלויי ובגט משום עיגונא ולרב ששת דאמר בסמוך

מ"נ דברה"ר לא תקינו ארבע אמות אתי שפיר: בוטבירין אותו הימנה. ובן אפי׳ רשע לא מיקרי ואע"ג דעני המהפך בחררה ובא אחר ונטלו נקרא רשע (קדושין דף נט. ושם ד"ה עני) היינו משום דאפשר ליה למיטרח ולמיזבן ארעא אחריתי אבל במציאה או בהפקר דליכא למימר הכי אפילו רשע לא מיקרי [וע"ע חוספות בבא בתרא דף כא: ד"ה מרחיקין]:

מגו וסיפא אשמועינן דהיכא דלא זכי ביה איהו מגו דאי בעי זכי לא אמרי׳: הא. מתני׳ דהכא מני: דאמר תחילה. האי אני זכיתי

> ללרכך ולעולם המגביה מליאה לחבירו קנה חבירו דומיא דמעני לעני: הכי נמי מסתברת. דוכיתי תחילה משעת הגבהה קאמר מתני': מדקתני סיפה כו'. וחי תחילה דסיפה לחו משעת הגבהה קאמר אלא אני זכיתי תחילה קודם שנתתיה לך נתכוונתי לזכות בה: למה לי. למיתנה בה תחילה פשיטא דאפי׳ לא אמר תחילה בפירוש מסתמא תחילה קאמר דמי מלי למימר אני זוכה בה עכשיו והלא אינה בידו: אלא לאו הא קמ"ל. דרישא דמתני׳ דקתני זכה בה בדאמר תחילה ואשמועינן סיפא דאם משנתנה לו טען לו אותה טענה ואמר אני הגבהתיה מתחילה לצורכי לא אמר כלום דגלי דעתיה כשנתנה לו דאדעמיה דהאי אגבהה: ואידך. רב נחמן אמר לך דתנא סיפא תחילה: לגלויי רישא. למימר דוקא קתני מדסיפא תחילה קתני ורישא לא תנא דוקא הוא: סיפא. דלא אפשר בלא תחילה אמר אני זכיתי תחילה קודם שנתתיה לך לא אמר כלום דגלי דעתיה כשנתנה לו דאדעתא דהאי אגבהה ורישא דלא אמר תחילה ואפ"ה זכה בה: הוי מופם לבעל חוב במהום שחב לחרים. כחדם הבח מחליו ותופס ממון חבירו בשביל חוב שיש לחחר עליו ובא לקדם עד שלא יתפסנו בעל חוב אחר ונמצא תופס זה חב בתפיסתו זאת את הנושים האחרים: חב לחחרים. מפסיד את האחרים כמו אין חבין לאדם (כמובות דף יא.): לא קנה. כדאמר בכתובותי דלאו כל כמיניה להיות קופץ מאליו וחב לאלו מאחר שלא עשאו אותו הנושה שליח לתפוס: נכש עמי היום. דלא נשכר עמו אלא לניכוש ועידור וכשהגביה המציאה אין זו ממלאכת בעל הבית וקנאה פועל והוא ינכה לו משכרו שכר פעולת ניכוש ועידור כל שעת הגבהה: אמר לו עשה עמי מלאכה היום. כל מלחכה שהוא עושה מלחכת בעל הבית היא וקנה בעל הבית. אלמא המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו: כי הדר ביה טעמה החרינה הוא. הא דאמר דכי הדר ביה הרשות בידו לאו משום דעד השתא לאו כיד

בעל הבית הוא אלא טעמא אחרינא הוא שאינו שלו כעבד שאם בא לעווב לו שכרו מכאן ואילך ולחזור בו יחוור בו: ואם סאמר משנסינו. דקתני אני זכיתי בה זכה בה ומשמע לן אני זוכה בה עכשיו זכה בה ואע״פ שהגביה לצורך חבירו היינו טעמא משום דקתני ואמר לחבירו תנה לי ולא אמר זכה אתה לי בהגבהתך נמצא שלא עשאו שליח להקנות בהגבהתה עד שעת נתינה והרי קודם נתינה הדר בו זה משליחותו: קונות לו. אם יש סביבותיו דבר הפקר אין אחר רשאי לתופסו: אמר אביי מוחיב ר' חייא. עלה תיובתה ממתני׳ דמסכת פיחה: ואמר רבא מותיב ר' יעקב. עלה

ממתני׳ דסדר נזיקין: נטל. אחד מן העניים: מקלה פיאה. שליקט

כבר: וורק (לה) על השאר. כדי לקנות: ליקנו ליה. גבי נפל לו

עליה ארבע אמות דתקון ליה רבנן: בנפילה ניחא ליה דנקני. לא

נתכוין לקנות בתורת תקנת חכמים כסבור שנפילתו יפה לו:

בה דקאמר תחילה קאמר ליה מתחילה הגבהתיה לזורכי ולא

ל) [כה"ג בילה לט:], ב) כתובות פד: גיטין יא:, ג) [לקמן יב: קית.], ד) ב"ק קטו: לקמן עו., כ) [ב"ק קטו: קדושין כב:], ו) לעיל ח., ז) נ"ח כהנא, ח) נשיל מג, ז) ל מ כהנא, ח) רש"ל, ע) פיאה פ"ד מ"ג, י) בכ"י בעומר השכחה. דק"ם, ל) [דף

תורה אור השלם ו בִּי לִי בְנֵי יִשְׂרְאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הַם אֲשֶׁר הוצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: ויקרא כה נה

הגהות הב"ח (A) גב' סיפה לגלוייארישא: (כ) שם דלה ליתי להנלויי:

גליון הש"ם גם' ביון דנפל גלי דעתיה. עיין נדרים ל"ד ע"ב בר"ן ד"ה אמר רבא:

הגהות הגר"א [א] תום' ד"ה כי. נ"ל כו'. משלש וועמ"ש רבינו בח"מ של"ג ק"ק י"ב): ב] שם ד״ה מעבירין. אפי׳ כו׳. נ״ב ורש״י בן שם 7 ה מעפירון. זפי' כו'. נ"ב ורש"י בקדושין (נ"ט א') חולק:

רבינו חננאל

מתני׳ דקתני זכה בה לעצמו המגביהה רבנן היא דאמרי לא קנה מי שליקטה לו אלא יתננה לעני הנמצא ראשון אלא אי אמרת מחלוקת מעשיר לטור ארל טור לטור דררי הכל זכה בה מי שנתלקטה לו מתני׳ מני לא רבנן יו כווב כונ לא רבון ולא ר' אליעזר. ופרקי' דאמר תחילה פי' קודם שיגביהנה אמר לעצמי אני מגביהה כדי שאזכה בה אני. ודייקינן מדקתני סיפא אם משנתנה לו אמר אני אם משנונות לו אמר אני זכיתי בה תחילה לא אמר כלום. פי׳ רישא וסיפא ראמר תחלה מיהו רישא פירש מקודם שיגביהנה פירש מקודם שיגביהנה אמר כי לעצמי אני מגביהה כדי שאזכה בה אני. וסיפא הגביה סתם ונתנה לו וטוען עכשיו כי אני אמרתי מתחילה כי כלום. ואידך תנא סיפא תחילה לגלויי רישא פרט ונודיה לגלודים א [דלא אמר תחילה] רב נחמן ורב חסדא דאמרי תרוייהו המגביה מציאה חוב במקום שחב לאחרים דלא קנה. ומותיב רבא לרב נחמן מציאת פועל לעצמו בד^{יי}א בזמן שאמר אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו לבעל הבית. היום מציאונו לבעל הביה: ופריק רב נחמן שאני פועל דכל זמן דלא הדר ביה כיד בעה"ב דמי. ל) בטון מט , כ מילא מים ונתן לחבירו [כו'] ר' נחמן [אמר]

סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סמג פטין מי טוטייע חיית: סיי קה סעיף א: עה ב מייי פייע מהלי שכירות הלכה יא שפירות האכם ית ופי"ז מהל' גזילה ואבידה הל' יג סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי׳ ער סעיף

ג ואפי׳ אמר לו עשה עמי מלאכה היום וע"ש: עו ג ד מיי׳ פ״ט מהל׳ שכירות הל׳ ד סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי

שלג סעיף ג: עו ה מיי׳ פי״ו מהלכות גזילה ואבידה הל' ב

סמג עשיו עד טוש"ע ח"מ סי׳ רסט סעיף ו: עח ו מיי׳ שם הלכה א סמג שם טוש"ע שם

סתי רסח סעיף א: עם ז מיי שם הלי ח ופ"ד מהלי זכייה ומתנה הלי ט סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי סעיף ב וסי׳ רמג סעיף

ב. ב ח מיי' פ"ב מהלכות מתנות עניים הי"ח סמג לאוין רפד:

מוסף רש"י

והתופס לבעל שליח התופס מטלטלין של לוה ללורך בעל חוב, במקום שחב לאחרים. שמפסיד בעלי חובין אחרים בתפיסתו, לא קנה. דלאו כל כמיניה לחוב זה כדי טני כנוינים לנווכי הם כלי לזכות את זה (כתובות פד:). אבל אמר לו עשה עמי מלאכה היום. שלא פירש לו ל**איזו מלאכה שכרו** (לקמן יב:). דידו כיד בעל הבית הוא. וקנייה בעל הבית בהגבהה דפועל (לקמן

רבינו חננאל (המשך) ופריש בה רב נחמן סבר המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו. ורב ששת אמר . לא קנה חבירו. אמר רב חייא בר אבא א״ר יוחנן . המגביה מציאה לחבירו משנתנו דלא אמר ליה זכה לי אלא תנה לי וקי"ל כר׳ יוחנן. ופי׳ רב פפא בהלכה . דבתר הא דתניא פועל . לקט לו מציאות היכי . דמי דאקפי אגמא בכוורי , את המציאה ונפל עליה ובא אחר והחזיק בה זכה המחזיק בה ואוקימנא ברה״ר דקא דחקי רבים לא תקינו ליה רבנן דליקנון ליה ד' אמות דידיה כי תקינו ליה רבנן ד' אמות בשדה דעלמא ובסימטא

ל) דברי רבינו ז"ל אלו הובא שם בש"מ כאן בשם הרמב"ן ז"ל שכתב דרבינו כתב דהדר ביה ר"נ ע"ש ועי' בתוס' כאן